

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/40/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202800
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118202800.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, právne zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.10.2018, č. k. 11Csp/49/2018-40, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo vyhovujúcom výroku a výroku o trovách konania.
- II. Nepriznáva sa stranám sporu náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 322 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti zamietla.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ale len z prisúdenej sumy.“

2. Súd prvej inštancie právne vychádzal z ustanovenia § 52 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. V danom prípade súd prvej inštancie zistil, že žalobkyni bola priznaná náhrada vo výške 322 eur za porušenie zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov formou vydania bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie považoval za primerané finančné zadostučinenie sumu 322 eur a to vo výške dohodnutej odplaty za poskytnutý úver ako neprijateľnej zmluvnej podmienky a túto sumu považoval za postačujúcu pre naplnenie funkcie satisfakcie pre spotrebiteľa. Vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 a § 261 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Vychádzal zo skutočnosti, že žalobkyňa bola úspešnejšia ako žalovaný a rozhodnutie súdu záviselo od voľnej úvahy súdu. Z uvedeného dôvodu priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania, avšak len z prisúdenej sumy.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal,

že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Uviedol, že má vedomosť a rešpektuje rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/109/2016 zo dňa 19.09.2016, ktorým priznal žalobkyni nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci považoval žiadanú výšku finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojoľnom výklade práva. Mal za to, že konajúci súd je povinný na skutkový prípad aplikovať ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žiadal súd, aby pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa vzťahu žalobkyne a žalovaného a pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne, a o úver požiadala celkovo štrnásťkrát. Žalobkyňa nijakým spôsobom nešpecifikovala, v čom spočívala nemajetková ujma odôvodňujúca priznanie zadosťučinenia, teda nie je zrejmé, aká ujma bola spotrebiteľovi spôsobená (nemôže byť totožná so vzniknutým bezdôvodným obohatením, ktoré je majetkovou ujmu). Dodal, že určenie konkrétnej výšky je síce vo výlučnej kompetencii všeobecných súdov, ktoré sú povinné individuálne posúdiť každý jednotlivý prípad s ohľadom na kritériá stanovené v zákone, avšak tieto sú povinné priznať výšku finančného zadosťučinenia aj riadne odôvodniť s poukazom na nemateriálnu ujmu, ktorá spotrebiteľovi vznikla. V závere poukázal na voľbu advokáta a v tejto súvislosti extrémnu výšku náhrad spojených s cestou advokáta k pojednávaniam, ktorá je v rozpore s účelnosťou vynaložených náhrad trov konania. Zdôraznil, že súd má v zmysle CSP povinnosť prihliadať, aby nedochádzalo k zneužívaniu práv na úkor fyzických a právnických osôb.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovršenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

8. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk

európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva "odradzujúci").

9. A tak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

10. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 19.09.2016, č. k. 9C/109/2016-53, v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.09.2017, č. k. 19Co/271/2016-82 bola vo výroku I. uložená žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 322 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 322 eur od 21.04.2016 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku III. určené, že zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uvedená v všeobecných obchodných podmienkach v znení: „Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou je neprijateľná.“ Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť vo výroku I. a III. dňa 08.11.2017 a vykonateľnosť vo výroku III. dňa 08.11.2017 a vo výroku I. dňa 14.11.2017.

11. Právoplatným ukončením konania vo veci 9C/109/2016 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 14.03.2018.

12. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť nielen funkciu satisfakčnú, ale aj funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi. Zároveň to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci Okresného súdu Prešov 9C/109/2016, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, žalobkyňa bola dlhodobo nedôvodne vystavená stavu právnej neistoty až do doby právoplatného skončenia konania vo veci 9C/109/2016 Okresného súdu Prešov, ktorý konštatoval bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného a neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa na úkor žalobkyne snažil bezdôvodne obohatiť o sumu 322 eur. Žalovaný opomenul uviesť v zmluve o úvere obligatórne náležitosti podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ako sú termín konečnej splatnosti, úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov atď., ako aj naformuloval neprijateľnú zmluvnú podmienku. Bola to žalobkyňa, ktorá ako spotrebiteľ na súde úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. a osobitnými predpismi. Základ nároku je teda daný.

13. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa aj napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispel tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Je na mieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a predišli tak vzniku bezdôvodných obohatení dodávateľov titulom plnenia z neplatného právneho úkonu.

14. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 322 eur a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktoré nemusí byť v rovnakej numerickej vyjadrenej výške, ako ujma, ktorá hrozila. Takto priznané

finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť, a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Spotrebiteľ, teda žalobkyňa, nie je povinná preukázať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

15. Neobstojí ani odvolacia námietka žalovaného, že žalobkyňa konala ľahostajne. Odvolaciemu súdu sú z jeho činnosti známe obchodné praktiky žalovaného, jeho úverové zmluvy a zmluvné podmienky, a skutočnosť, že žalobkyňa ako slabšia zmluvná strana podpísala žalovaným predložené zmluvné formuláre obsahujúce neprijateľné zmluvné podmienky, nemôže v žiadnom prípade zbavovať žalovaného zodpovednosti.

16. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

17. Vecne správny výrok o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto jej v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej istiny.

18. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie zatiaľ rozhodoval iba o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 1 CSP, a nezaoberal sa účelnosťou trov konania, ktoré vznikli žalobkyňi zastúpenej advokátom.

19. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie vo výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).